

Dosarul nr. 2rac-258/22

2-20005289-01-2rac-02112022

Prima instanță: Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni, Judecător – V. Botnaraș

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton

DECIZIE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, Judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând recursul declarat de SRL ”Grand Secret”, prin intermediul avocatului Zero Mihail,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Mobvaro-M” către SRL ”Grand Secret” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2022, prin care s-a menținut hotărârea Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni, din 02 noiembrie 2021,

c o n s t a t ă:

La 15 ianuarie 2020, SRL ”Mobvaro-M” a depus cerere de chemare în judecată către SRL ”Grand Secret”, solicitând încasarea datoriei în sumă de 64 167, 99 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 27 161,81 lei și compensarea cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat în sumă de 2 739,80 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2 500 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, în perioada 2010-2017, între SRL ”Mobvaro-M” și SRL ”Grand Secret” au existat raporturi de vânzare-cumpărare a unităților de mobilă.

În baza facturilor fiscale, pârâta procura marfa (unități de mobilier) de la SRL ”Mobvaro-M” pe care ulterior le achita.

Cu toate acestea, începând cu 03 aprilie 2017, pârâta a încetat să-și mai onoreze obligațiile de achitare a facturilor, acumulând o datorie în mărime de 64 167,99 lei.

În vederea soluționării litigiului apărut pe cale extrajudiciară, la 20 noiembrie 2019, reclamanta a expediat o somație către pârâtă, cu solicitarea de a achita datoria formată, însă, aceasta a fost lăsată fără răspuns.

Totodată, reclamanta consideră că pentru încălcarea termenelor de plată, este în drept de a solicita încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 27 161,81 lei.

Prin hotărârea Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni, din 02 noiembrie 2021, cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Mobvaro-M” a fost admisă integral.

S-au încasat din contul SRL ”Grand Secret” în beneficiul SRL ”Mobvaro-M”, datoria în

sumă de 64 167,99 lei, dobânda de întârziere în sumă de 27 161,81 lei și cheltuielile de judecată compuse din 2 739,80 lei pentru taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și 2 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică.

La 22 noiembrie 2021, SRL "Grand Secret", prin intermediul avocatului Zero Mihail, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, din 02 noiembrie 2021, solicitând casarea acesteia și trimiterea cauzei la rejudecare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2022, s-a respins cererea de apel depusă de SRL "Grand Secret", prin intermediul avocatului Zero Mihail, și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, din 02 noiembrie 2021.

Pentru a decide astfel Curtea de Apel Chișinău a remarcat ca fiind justă și întemeiată soluția primei instanțe, prin care s-a încasat datoria în mărime de 64 167,99 lei, deoarece, până în prezent debitorul nu și-a îndeplinit obligațiunile asumate în urma unui raport obligațional, acumulând datoria respectivă față de creditorul SRL "Mobvaro-M".

În context, făcând referire la prevederile art.619 alin. (1) din Codul civil în coroborare cu dispozițiile art.585 din Cod, instanța de apel a considerat întemeiată concluzia primei instanțe privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 27 161,81 lei, pentru perioada de întârziere 03 aprilie 2017 – 05 ianuarie 2020.

Totodată, instanța de apel a considerat declarative argumentele SRL "Grand Secret" că nu a fost citată corespunzător și nu a cunoscut despre litigiul în cauză, menționând că procedura de citare a fost respectată, iar culpa instanței în nerecepționarea corespondenței, este exclusă.

La 19 iulie 2022, a fost înregistrat recursul nemotivat declarat de SRL "Grand Secret", prin intermediul avocatului Zero Mihail, iar la 31 octombrie 2022 a fost înregistrat un recurs motivat, prin care s-a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2022 și restituirea cauzei la rejudecare, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs s-a invocat că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au apreciat corect și nu au elucidat pe deplin circumstanțele și probele administrate la dosar, nu au aplicat legea care trebuie să fie aplicată, fapt ce a dus la adoptarea unei soluții greșite.

Cu referire la prevederile art.434 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil menționează că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel din 14 iulie 2022, a fost expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 11 octombrie 2022. (f.d.89)

Astfel, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit consideră că recursul din 19 iulie 2022, declarat de SRL "Grand Secret", prin intermediul avocatului Zero Mihail, este în termen.

Prin încheierea Completului Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 07 decembrie 2022, recursul declarat de SRL "Grand Secret", prin intermediul avocatului Zero Mihail, a fost considerat admisibil.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SRL "Grand Secret", prin intermediul avocatului Zero Mihail și va casa decizia instanței de apel, trimițând cauza spre rejudecare, din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau

aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Potrivit art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin.(3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Conform circumstanțelor cauzei, Colegiul lărgit a constatat că, în perioada 2010-2017 SRL "Grand Secret" a procurat marfă de la SRL "Mobvaro-M", în baza facturilor fiscale, pe care o achita ulterior.

Invocând că de la 03 aprilie 2017, SRL "Grand Secret" a încetat să achite facturile, acumulând o datorie în mărime de 64 167,99 lei, iar la reclamația din 20 noiembrie 2019 nu a reacționat, SRL "Mobvaro-M" a depus cerere de chemare în judecată către SRL "Grand Secret", solicitând încasarea datoriei în sumă de 64 167,99 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 27 161,81 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 02 noiembrie 2021, Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni a admis integral cererea de chemare în judecată și a încasat din contul SRL "Grand Secret" în beneficiul SRL "Mobvaro-M", datoria în sumă de 64 167,99 lei, dobânda de întârziere în sumă de 27 161,81 lei și cheltuielile de judecată compuse din 2 739,80 lei pentru taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și 2 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2022, s-a respins cererea de apel depusă de SRL "Grand Secret", prin intermediul avocatului Zero Mihail, și s-a menținut hotărârea Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni, din 02 noiembrie 2021.

Prin prisma prevederilor art. 514, 572 și 753 din Codul civil, Colegiul lărgit menționează că instanța de apel corect a constatat că în prezenta cauză, raportul juridic este unul obligațional conform căruia, SRL "Mobvaro-M" și-a asumat obligația de a livra marfa, iar SRL "Grand Secret" și-a asumat obligația de a achita suma pentru livrarea mărfii solicitate.

Respectiv, în cazul în care debitorul SRL "Grand Secret" nu și-a onorat obligațiile asumate în urma unui raport obligațional, creditorul SRL "Mobvaro-M" a fost în drept de a solicita încasarea datoriei prin intermediul instanței de judecată, fapt reținut și de instanța de apel.

În context, potrivit art.118 alin.(1) și (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

De asemenea, conform art.121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun

la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Examinând decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2022, prin prisma împrejurărilor constatate din materialele dosarului, Colegiul lărgit consideră concluziile formulate de către instanța de apel, neîntemeiate și care contravin circumstanțelor cauzei.

La caz, Colegiul lărgit remarcă faptul că, la cererea de chemare în judecată depusă la **15 ianuarie 2020**, SRL "Mobvaro-M" a prezentat Actul de verificare a decontărilor din 30 noiembrie 2019, printre care figurează Factura de expediere nr. JV7126950 din 13 decembrie 2016 și nr. LV2215075 din 08 mai 2017. (f.d. 15)

Totodată, la cererea de apel motivată, SRL "Grand Secret" a prezentat bonul de plată nr.23 din **10 ianuarie 2020**, pentru suma de 30 227,99 lei, cu destinația plății "plata pentru uși conform facturilor nr.JV7126950 din 13 decembrie 2016 și nr. LV2215075 din 08 mai 2017". (f.d. 66)

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că Curtea de Apel Chișinău incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către prima instanță, or, probele prezentate de SRL "Grand Secret" în cadrul instanței de apel, demonstrează că datoria solicitată de către SRL "Mobvaro-M" nu este una certă, lichidă și exigibilă.

Suplimentar, Colegiul lărgit menționează că potrivit art. 9 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

În aceeași ordine de idei, potrivit art. 26 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul **contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale**. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Cu toate acestea, Curtea de Apel Chișinău nu a ținut cont de rolul său diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului și nici de prevederile art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că instanța trebuie **să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri**, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Mai mult ca atât, instanța de apel a respins cererea de apel depusă de SRL "Grand Secret" doar prin prisma concluziei respectării de către prima instanță a procedurii de citare legală a participanților la proces.

Suplimentar, în conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea

judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

De asemenea, instanța de recurs remarcă faptul că la soluționarea unui litigiu, fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Instanța de recurs ține să evidențieze faptul că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă și dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora. (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, 21 ianuarie 1999)

Se reține că actul judecătorec trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil. (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986)

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO. (Hiro Balani vs Spania, 1994).

De asemenea, în cauza Capacchione vs Republica Moldova din 30 noiembrie 2021, Curtea a reamintit că Articolul 6§1 din Convenție implică, din partea "instanței", obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți. A reiterat jurisprudența sa bine-stabilită, potrivit căreia acest articol obligă, *inter alia*, instanțele să motiveze deciziile lor. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procesul judiciar poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză. (Paixão Moreira Sá Fernandes vs Portugalia, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020)

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și nu a reflectat suficient de motivat împrejurările care au definit-o să nu țină cont de probele prezentate de apelanta SRL "Grand Secret" privind stingerea parțială/integrală a datoriei, ci doar a verificat temeinicia argumentelor SRL "Grand Secret" cu referire la procedura de citare legală din prima instanță.

Suplimentar, ținând cont de faptul că instanța de recurs verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi, Curtea Supremă de Justiție, acționând în calitate de instanță de fond,

nu poate să dea circumstanțelor cauzei o nouă interpretare, o astfel de conduită ducând inevitabil la încălcarea Articolului 6§1 din CEDO.

În cele din urmă, în jurisprudența sa, CtEDO nu ezită să amintească faptul că Articolul 6 impune instanțele naționale să explice în mod adecvat motivele pe care se bazează deciziile lor. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și expres la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în litigiu. (cauza Ruiz Torija vs Spania, 09 decembrie 1994).

În context, Curtea Supremă de Justiție nu are împuterniciri să se expună și nu poate pune la baza deciziei sale, niște circumstanțe sau probe noi, care nu au fost elucidate și/sau supuse dezbaterilor și cărora instanțele inferioare nu le-au dat apreciere, în detrimentul obligațiilor sale, or, astfel procedura judiciară va avea un caracter neechitabil, cu prezența încălcării a Articolului 6 § 1 din Convenție. (cauza Covalenco vs Republica Moldova, 16 iunie 2020)

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, și să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale pricinii. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate la dosar, precum și să argumenteze preferința unor probe față de celelalte, așa cum prevede art.130 alin.(4) din Codul de procedură civilă, cu respectarea principiului contradictorialității, dându-le o apreciere corespunzătoare, și expunându-se asupra tuturor argumentelor participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de SRL "Grand Secret", prin intermediul avocatului Zero Mihail.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2022, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL "Mobvaro-M" către SRL "Grand Secret" cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh